

*Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP*

Declarație de principii cu privire la tratamentul aplicat persoanelor lipsite de libertate pe parcursul stării de urgență instituite urmare a epidemiei de coronavirus (COVID-19)

Conștient de faptul că situația excepțională cu care se confruntă România în contextul epidemiei de coronavirus impune aplicarea unor măsuri ferme pentru combaterea răspândirii COVID-19, măsuri care afectează populația la nivel general, iar persoanele lipsite de libertate (în spitale de psihiatrie, centre rezidențiale pentru persoane vârstnice, copii și persoane adulte cu handicap, penitenciare, centre de reținere și arestare preventivă, centre pentru migranți, locuri de carantină instituționalizată) în mod particular,

Având în vedere că nicio împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, nu justifică tortura sau tratamentele crude, inumane sau degradante,

Reamintind că orice persoană lipsită de libertate trebuie tratată cu umanitate și cu respectarea demnității sale umane,

Reamintind că toate părțile implicate în asigurarea condițiilor de viață și în tratamentul aplicat persoanelor lipsite de libertate trebuie să aibă permanent în vedere prevederile legale și standardele naționale și internaționale în materia respectării drepturilor fundamentale și interzicerea torturii și a altor rele tratamente, codurile deontologice, precum și liniile directoare ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) de luptă contra pandemiei,

Ținând cont de poziția organismelor de monitorizare similare MNP la nivel internațional (Subcomitetul ONU privind prevenirea torturii - SPT și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii - CPT),

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (Mecanismul Național de Prevenire) din cadrul instituției Avocatul Poporului formulează un set de principii care trebuie respectate de toate autoritățile relevante responsabile de persoanele lipsite de libertate, în scopul prevenirii oricăror acte de tortură sau de tratamente crude, inumane sau degradante:

1. Trebuie întreprinse toate măsurile necesare pentru a proteja sănătatea și siguranța tuturor persoanelor lipsite de libertate și în egală măsură a personalului.

2. Toate persoanele lipsite de libertate trebuie să beneficieze de îngrijiri medicale la standarde egale cu cele existente în comunitate.

O atenție deosebită trebuie acordată grupurilor de persoane considerate la risc, precum persoanele vârstnice și cele cu boli preexistente. Autoritățile competente trebuie să se asigure că nu există dificultăți în tratarea persoanelor lipsite de libertate în spitale (în special în cele din sistemul de sănătate publică) precum și că, atunci când este cazul, persoanele lipsite de libertate beneficiază de serviciile de terapie intensivă.

De asemenea, persoanele lipsite de libertate trebuie să beneficieze de asistență psihologică susținută.

3. Trebuie asigurate efectivele de personal necesare, precum și instruirea acestora pentru a-și îndeplini obligațiile de serviciu în siguranță.

4. Pentru respectarea distanțării sociale, dar și având în vedere riscul crescut de contaminare pentru anumite grupuri de persoane, trebuie avute în vedere metode alternative la lipsirea de libertate, atunci când este posibil, în special în locurile supraaglomerate; în cazul reintegrării în familie a beneficiarilor persoane vârstnice sau persoane cu boli preexistente, trebuie să existe posibilitatea îngrijirii în comunitate.

5. Orice măsură restrictivă adoptată pe perioada stării de urgență trebuie să respecte demnitatea umană, principiile legalității, necesității, proporționalității, nediscriminării și să fie limitată în timp. Persoanele lipsite de libertate trebuie să primească informații detaliate cu privire la aceste măsuri, într-o limbă pe care o înțeleg și într-un mod corespunzător nivelului lor de înțelegere.

Drepturi fundamentale, precum dreptul la condiții de cazare adecvate, dreptul la o hrană suficientă și echilibrată nutrițional, accesul zilnic în aer liber, trebuie garantate.

De asemenea, trebuie asigurată persoanelor lipsite de libertate posibilitatea de a formula petiții.

6. Interzicerea vizitelor trebuie compensată prin suplimentarea accesului la mijloace de comunicare precum telefonul, internetul și videoconferința.

7. Trebuie asigurat accesul pacienților internați nevoluntar la justiție.

Respectarea măsurilor de protecție sanitară nu trebuie să aducă atingere dreptului pacientului internat nevoluntar de a fi audiat de instanța de judecată și de a intra în legătură cu avocatul (ales sau din oficiu).

8. Pacienții externați din unitățile psihiatrice în contextul măsurilor adoptate pe timpul stării de urgență trebuie să aibă acces la îngrijire în sistem ambulatoriu. Posibilitatea tratării în sistem ambulatoriu este necesară având în vedere și faptul că izolarea la domiciliu poate decompensa persoanele cu tulburări psihice.

9. Orice internare în spitalele de psihiatrie fără consimțământul pacientului trebuie să respecte prevederile legale referitoare la internarea nevoluntară (trebuie să existe o hotărâre a instanței în acest sens). De asemenea, trebuie să se țină seama că internarea nevoluntară nu reprezintă autorizarea tratamentului fără consimțământul liber și informat al pacientului.

10. Garanțiile fundamentale împotriva relelor tratamente aplicate persoanelor reținute de forțele de ordine (informarea unui terț, accesul la avocat, accesul la un medic independent de locul de detenție) trebuie respectate pe deplin în orice moment și în oricare circumstanțe. De aceste garanții trebuie să beneficieze inclusiv persoanele introduse în locurile de carantină instituționalizată.

București, 13 aprilie 2020